

Aprenentatge cooperatiu a les aules del segle XXI

Herenia Miralles Liborio

Palmito Booksç

Títol: Aprenentatge cooperatiu a les aules del segle XXI

© Herenia Miralles Liborio, 2025

Tots els drets reservats

D'acord amb allò que disposa l'art. 270 del Codi Penal, poden ser castigats amb penes de multa i privació de llibertat els qui reproduïxin o plagii'n, en tot o en part, una obra literària, artística o científica, fixada en qualsevol tipus de suport sense la preceptiva autorització.

Palmito Books®

Publicat en format digital

1ª edició: juny 2025

ISBN: 979-13-87676-48-3

DOI: 10.56533/PXKH6981

URL: <https://doi.org/10.56533/PXKH6981>

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ.....	6
------------------	---

PART I: FONAMENTS DE L'APRENTATGE COOPERATIU

1. IMPORTÀNCIA DE L'APRENTATGE COOPERATIU A L'EDUCACIÓ ACTUAL.....	6
2. HISTÒRIA I EVOLUCIÓ DE L'APRENTATGE COOPERATIU.....	7
3. CONCEPTES BÀSICS	9
4. PRINCIPIS DE L'APRENTATGE COOPERATIU.....	10

PART II: ESTRATÈGIES I TÈCNIQUES

1. FORMACIÓ DE GRUPS COOPERATIUS	11
2. TÈCNIQUES I ACTIVITATS COOPERATIVES	13
CONCLUSIÓ.....	48
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	48

INTRODUCCIÓ

L'aprenentatge cooperatiu ha emergit com una de les metodologies més rellevants a l'educació actual, destacant-se per la seva capacitat per transformar la dinàmica d'ensenyament-aprenentatge en un procés més interactiu i col·laboratiu.

A diferència dels enfocaments tradicionals centrats en l'aprenentatge individual, l'aprenentatge cooperatiu promou la interacció entre els estudiants i fomenta el treball en equip per assolir objectius comuns. Aquesta metodologia no afavoreix només el rendiment acadèmic, sinó que també contribueix al desenvolupament d'habilitats psicoemocionals.

En un món globalitzat i divers, l'educació enfronta el desafiament de preparar els estudiants per a un entorn laboral i social que exigeix capacitat d'adaptació, col·laboració i creativitat. En aquest context, l'aprenentatge cooperatiu ofereix una alternativa eficaç al model educatiu convencional, ja que en fomenta la inclusió, el respecte a la diversitat i la construcció de coneixements de manera compartida. A través de la creació de grups heterogenis, on els alumnes es recolzen mútuament en la consecució de les seves metes, es potencia tant l'aprenentatge individual com el col·lectiu, millorant no només els resultats acadèmics sinó també l'autoestima i la confiança dels estudiants.

Aquest treball aborda els fonaments, l'evolució històrica i els principis clau de l'aprenentatge cooperatiu, així com les estratègies i tècniques més eficaces per implementar-les a les aules. A través d'una anàlisi detallada, es vol destacar els avantatges i reptes que implica adoptar aquesta metodologia, així com reflexionar sobre el seu impacte en la formació integral dels nens i nenes.

PART I: FONAMENTS DE L'APRENTATGE COOPERATIU

1. IMPORTÀNCIA DE L'APRENTATGE COOPERATIU A L'EDUCACIÓ ACTUAL

L'aprenentatge cooperatiu suposa una metodologia educativa generadora de vincles i relacions basades en el treball conjunt entre uns alumnes i altres, normalment en grups reduït, amb la finalitat d'aconseguir certs objectius compartits, alhora que no només s'incrementa l'aprenentatge propi, sinó el de la resta de companys d'aula.

1. Desenvolupament d'habilitats interpersonals i comunicatives.

Per exemple, la col·laboració és un aspecte altament desenvolupat per l'aprenentatge cooperatiu, ja que els alumnes han de treballar compartint objectius, tasques i responsabilitats a través del suport mutu.

D'altra banda, la comunicació serà ineludible a l'hora de poder dur a terme els objectius d'aprenentatge, i per això intercanviar arguments sobre les diferents idees que vagin sorgint i resolent a través del diàleg les desavinences.

2. Millora del Rendiment Acadèmic

Un dels aspectes més importants és la interdependència positiva, gràcies a la qual els estudiants es beneficien de les fortaleeses individuals dels seus companys, portant això a una major i millor comprensió dels aprenentatges a dur a terme.

A més, l'aprenentatge cooperatiu acostuma a augmentar la motivació i el compromís amb l'aprenentatge, ja que els estudiants se senten més responsables no sols pel seu èxit, sinó també per l'èxit del grup.

3. Desenvolupament d'habilitats de resolució de problemes

L'aprenentatge cooperatiu fomenta, d'una banda, el desenvolupament del pensament crític i la capacitat de resoldre problemes de manera conjunta i, de l'altra, la creativitat, ja que la diversitat de perspectives dins d'un grup pot portar a solucions divergents i innovadores.

4. Inclusió i Diversitat

D'una banda, la igualtat d'oportunitats fa que tots els alumnes, independentment de les habilitats individuals, tinguin l'oportunitat de contribuir i aprendre.

Un altre dels grans aspectes positius és la valoració de la diversitat, ja que l'aprenentatge cooperatiu fomenta l'acceptació i l'apreciació de diferents perspectives i cultures, cosa que és cabdal en un món cada cop més globalitzat.

5. Desenvolupament Personal i Emocional

Hi ha una millora de l'autoestima i la confiança, ja que els estudiants veuen que les seves contribucions són valorades i que poden ajudar els altres, però també una potenciació de l'empatia i les relacions interpersonals, doncs els alumnes, a través de l'aprenentatge cooperatiu, tenen més oportunitats per a establir vincles i intercanvis socials positius amb els companys.

6. Preparació per al Món Laboral

Hi ha tota una sèrie d'habilitats desenvolupades a través de l'aprenentatge cooperatiu (com el treball en equip, la resolució de conflictes i la gestió del temps), que també són molt valorades en l'àmbit laboral.

7. Adaptabilitat i Flexibilitat

L'habilitat per adaptar-se a diferents rols dins del grup cooperatiu fa que es desenvolupi la capacitat d'adaptabilitat i de flexibilitat.

2. HISTÒRIA I EVOLUCIÓ DE L'APRENTATGE COOPERATIU

- ORÍGENS I DESENVOLUPAMENT HISTÒRIC

L'aprenentatge cooperatiu té les seves arrels en diverses tradicions i teories educatives que s'han desenvolupat al llarg dels segles. Tot seguit, es presenta un recorregut pels seus orígens i la seva evolució històrica:

Orígens Primerencs

Durant l'etapa clàssica, encara que no es reconeixia formalment com a "aprenentatge cooperatiu", les pràctiques de discussió i debat a l'antiga Grècia, com els ensenyaments de Sòcrates, fomentaven un aprenentatge interactiu i col·laboratiu.

D'altra banda, durant l'edat mitjana, les universitats europees i les madrasses islàmiques feien servir mètodes d'aprenentatge col·laboratiu, on els estudiants aprenien i discutien junts.

Desenvolupament al Segle XX

Hi destaquen alguns autors com John Dewey (1859-1952), un filòsof i educador nord-americà clau en el desenvolupament de l'aprenentatge cooperatiu, ja que Dewey creia en l'educació democràtica i l'aprenentatge a través de l'experiència. Va promoure la idea que els estudiants han de treballar plegats per resoldre problemes reals.

També Lev Vygotsky (1896-1934), un famós psicòleg rus que amb la seva teoria de l'aprenentatge social va destacar la importància de la interacció social en el desenvolupament cognitiu. Va introduir el concepte de la "zona de desenvolupament proper (ZDP)" que suggereix que els estudiants poden assolir nivells de desenvolupament superiors amb l'ajuda d'altres.

Finalment, destaca Kurt Lewin (1890-1947), que va establir les bases per a l'estudi de com els grups poden influir en el comportament individual i viceversa.

Segona Meitat del Segle XX

En primer lloc, Elliot Aronson, a la dècada de 1970, va desenvolupar el mètode del "trencaclosques" (jigsaw o puzle d'Aronson) en resposta a la segregació escolar als Estats Units. Aquest mètode divideix els estudiants en petits grups i els assigna parts d'un tema que després han d'ensenyar als seus companys, promovent la interdependència i la cooperació.

En segon lloc, David i Roger Johnson, germans i psicòlegs educatius, van fer grans contribucions a l'aprenentatge cooperatiu a través de la seva investigació a la Universitat de Minnesota des dels anys 1970 en endavant. Van desenvolupar models estructurats d'aprenentatge cooperatiu i van demostrar-ne els beneficis a través d'una gran quantitat d'estudis empírics.

En darrer lloc, Robert Slavin i els seus col·legues, a la dècada de 1980 van desenvolupar a la Universitat Johns Hopkins, programes d'aprenentatge cooperatiu àmpliament utilitzats, com el "Team-Assisted Individualization" (TAI) o el "Student Teams-Achievement Divisions" (STAT).

Avanços al Segle XXI

En primer lloc, les noves tecnologies educatives han permès noves formes d'aprenentatge cooperatiu mitjançant, per exemple, plataformes d'aprenentatge en línia, eines de col·laboració digital i entorns virtuals que faciliten la cooperació entre estudiants de diferents ubicacions geogràfiques.

En segon lloc, els avenços en educació inclusiva i, per tant, l'augment de la diversitat a les aules, ha permès augmentar les diferents habilitats i característiques de l'alumnat, enriquint també els grups cooperatius amb alumnat divers.

En resum, l'aprenentatge cooperatiu ha evolucionat des de pràctiques informals a l'antiguitat fins a convertir-se en una metodologia educativa estructurada i àmpliament investigada actualment. El seu desenvolupament ha estat influenciat per diverses teories i pràctiques educatives i continua adaptant-se i creixent en resposta a les necessitats canviants de l'entorn educatiu modern.

3. CONCEPTES BÀSICS

- DEFINICIÓ D'APRENTATGE COOPERATIU

Segons Johnson, Johnson i Holubec (1999), l'aprenentatge cooperatiu es pot definir com a ús didàctic de grups reduïts d'alumnes que treballen junts potenciant l'aprenentatge de tots els membres de l'equip; i afirmen que la cooperació rau en el treball en equip que té la finalitat d'aconseguir uns objectius comuns, que beneficiïn tots els alumnes, tant a nivell personal com de grup.

Normalment, aquests reduïts equips de treball són de composició heterogènia i estan formats per 3 o 4 alumnes (Pujolàs, 2009).

Sovint es tendeix a concebre el treball cooperatiu i el treball col·laboratiu com el mateix concepte didàctic, per la qual cosa convé aclarir que hi ha matisos que els diferencien, ja que no tot aprenentatge col·laboratiu es pot considerar aprenentatge cooperatiu.

A l'aprenentatge cooperatiu hi ha certs rols entre els membres dels equips, així com una clara estructuració de les tasques a desenvolupar i una interacció entre els membres que els componen, que el diferencien del treball col·laboratiu. Per tant, col·laborar seria simplement treballar plegats, en canvi a través de l'aprenentatge cooperatiu, els alumnes aprenen a ser solidaris, augmentant així el sentiment de pertinença a un grup, i establint relacions afectives més eficaces per aconseguir uns objectius compartits (Pujolàs, 2009).

- MOLTES LLUMS, I ALGUNES OMBRES, DE L'APRENTATGE COOPERATIU, A TRAVÉS DE LA INVESTIGACIÓ

Johnson i cols. (1981; cit. a Molina, 2003) van fer una metaanàlisi on apareixien les conclusions derivades de diferents estudis que havien dut a terme en relació amb el treball cooperatiu amb alumnes amb problemes d'aprenentatge. Es van adonar que els alumnes normals dels grups d'aprenentatge cooperatiu van considerar els companys amb dificultats més valuosos i intel·ligents que els del grup d'ensenyament individualista. A més, el nombre d'interaccions que es produïen entre els diferents tipus d'alumnes a les classes cooperatives era molt superior al que es produeix a les classes tradicionals.

Gerber i cols. (1996; cit. a Molina, 2003) van realitzar una altra investigació amb un gran nombre i varietat de participants, i encara que també van trobar molts aspectes positius i enriquidors per part de l'aprenentatge cooperatiu, van destacar en les conclusions d'aquesta investigació, la manca de temps a l'escola per posar en pràctica projectes com aquests. I és que el veritable problema, potser, no és la manca d'iniciativa d'alguns mestres, sinó l'estructura del sistema educatiu vigent que impedeix la realització de propostes alternatives que requereixen més flexibilitat curricular (Temprano, 2009).

Probablement l'adaptació de les aules al mètode d'aprenentatge cooperatiu no seria possible sense un canvi en la percepció del model d'escola, i consegüentment, de societat, on es primin altres valors que permetin que el desenvolupament personal no es mesuri en forma de mèrits acadèmics .

4. PRINCIPIS DE L'APRENTATGE COOPERATIU

- INTERDEPENDÈNCIA POSITIVA

La interdependència positiva és el principi segons el qual l'èxit de cada membre del grup depèn de l'èxit del grup íntegrament i viceversa. Això vol dir que els estudiants han de treballar junts per assolir un objectiu comú, i cadascú ha d'aportar a l'èxit del grup.

Les estratègies per fomentar la interdependència positiva inclouen:

- **Metes compartides:** Establir objectius clars i comuns per a tots els membres del grup.
- **Recompenses grupals:** Proporcionar incentius que s'atorguen al grup íntegrament, no únicament als seus individus per separat.
- **Tasques dividides:** Assignar rols i responsabilitats específics a cada membre, de manera que cadascú tingui una part vital de la feina.

- RESPONSABILITAT INDIVIDUAL I GRUPAL

Aquest principi emfatitza que cada membre del grup és responsable tant del propi aprenentatge com de l'aprenentatge dels altres. La responsabilitat individual assegura que cada estudiant rendeixi comptes per la seva part del treball, mentre que la responsabilitat grupal fomenta el suport mutu.

Per implementar aquest principi:

- **Avaluacions individuals:** Realitzar avaluacions individuals per assegurar que tots els membres han desenvolupat els aprenentatges.
- **Revisió i reflexió grupal:** Incloure sessions en què els membres revisen i reflexionen sobre el treball del grup i el progrés de cadascú.
- **Tasques interdependents:** Dissenyar tasques que requereixin la contribució de tots els membres per ser completades amb èxit.

- INTERACCIÓ CARA A CARA

La interacció cara a cara és crucial perquè els estudiants es puguin comunicar directament, discutir idees i resoldre problemes junts. Aquest tipus d'interacció promou el desenvolupament d'habilitats de comunicació i col·laboració.

Per facilitar la interacció cara a cara:

- **Treball en petit grup:** Organitzar els estudiants en grups petits per assegurar que tothom tingui l'oportunitat de participar-hi activament. La mediació del docent també és clau.
- **Activitats de discussió:** Incloure activitats que requereixin la discussió i l'intercanvi estructurat i respectuós d'idees entre els membres del grup.
- **Espais de treball adequats:** Proveir un entorn físic que permeti als estudiants treballar plegats de manera efectiva (mobiliari, materials i recursos...).

- HABILITATS INTERPERSONALS I DE GRUP

Les habilitats interpersonals i de grup són essencials per al funcionament efectiu de l'aprenentatge cooperatiu. Aquestes habilitats inclouen la comunicació, la presa de decisions, la resolució de conflictes i la gestió del temps.

Per desenvolupar aquestes habilitats:

- **Formació en habilitats socials:** Proporcionar formació explícita en habilitats socials i de col·laboració.
- **Pràctica i retroalimentació:** Donar oportunitats als estudiants per a practicar aquestes habilitats i proporcionar una retroalimentació constructiva.
- **Modelat i mentoria:** Modelar comportaments cooperatius i proporcionar mentoria per ajudar els estudiants a millorar les seves habilitats interpersonals.

PART II: ESTRATÈGIES I TÈCNiques

1. FORMACIÓ DE GRUPS COOPERATIUS

- CRITERIS PER A LA FORMACIÓ DE GRUPS

Les estratègies cooperatives es desenvolupen en equips reduïts, d'aproximadament 3-5 estudiants, heterogenis quant a rendiment i habilitats. Per tant, el professorat organitzarà els equips canviant tres perfils d'alumnat:

- Estudiants amb capacitats i habilitats mitjana.
- Estudiants amb capacitats destacables.
- Estudiants que enfrontin dificultats per participar-hi.

Per aconseguir-ho, caldrà fer una llista dels estudiants del grup classe segons les seves habilitats i capacitats, considerant també la diversitat de gènere. Es recomana que, sempre que sigui possible, els grups no superin els quatre membres, ja que així es facilitarà la interacció i la participació de tots els estudiants. Sempre serà millor distribuir els estudiants en equips menys nombrosos quan no es pugui formar un equip de 4 membres. Així, hi haurà més participació en un equip de 3 estudiants que en un de format per 6 membres.

Pel que fa a l'estabilitat dels equips cooperatius, hi ha diferents punts de vista. Mentre que alguns autors i teòrics recomanen mantenir l'estabilitat d'un equip, amb els mateixos membres durant un semestre o curs, altres suggereixen canviar els agrupaments cada mes i mig, permetent així que els estudiants del grup classe tinguin l'oportunitat d'interactuar amb diferents companys.

En definitiva, l'estabilitat temporal dels equips cooperatius dependrà en gran mesura de les característiques del grup classe i de la intencionalitat pedagògica del docent.

- ROLS DINS DEL GRUP

Les funcions que els estudiants han d'exercir són un aspecte important que cal considerar en estructurar activitats cooperatives, tant simples com complexes. Els rols contribueixen a fomentar la responsabilitat individual i compartida, el sentit de pertinença a l'equip, la interdependència positiva, així com la participació i compromís en el treball en equip.

Les característiques de cada rol són orientatives i s'han d'adaptar segons la quantitat de membres de l'equip i la finalitat de la tasca.

Coordinador/a:

- Organitza les tasques a desenvolupar.
- Anima els companys a treballar sense perdre temps.
- Manté l'ordre dins de l'equip, proposant què desenvolupa cada membre i en quin ordre participen.

Secretari/ària:

- Pren nota de les decisions de l'equip.
- Registra els dubtes o preguntes per comentar-los amb el docent.
- Organitza i completa els documents oficials de l'equip.

Portaveu o moderador/a:

- Parla en nom de l'equip.
- Consulta els diferents dubtes de l'equip amb el docent.

- Modera el to de veu de l'equip.
- Controla la temporització de les tasques assignades.

Organitzador/encarregat del material:

- Distribueix i recull el material.
- Organitza la neteja dins de l'equip.
- Modera l'ús del material i vetlla pel manteniment.

És important que tots els estudiants puguin exercir tots els rols al llarg del curs. Per tant, cal decidir quin és el rol assignat a cada membre de l'equip en funció de l'activitat a realitzar. Aquesta decisió inicialment la prendrà el professorat i, una vegada els estudiants siguin més autònoms, podran acordar l'assignació de rols entre ells.

2. TÈCNIQUES I ACTIVITATS COOPERATIVES

Aquestes tècniques no només promouen la col·laboració entre els estudiants, sinó que també desenvolupen habilitats fonamentals per a l'aprenentatge i el desenvolupament personal i social a través de la cooperació.

- TÈCNIQUES COOPERATIVES BÀSIQUES

	TAULA RODONA
Descripció	La participació i la interacció d'aquesta estructura és oral. No cal tenir material d'aula sobre la taula. Els membres de l'equip intervenen a la tasca per torns. Amb la finalitat que tots els alumnes puguin intervenir, que es respecti el torn de paraula, i que el volum sigui moderat, hi pot haver algun membre de l'equip que sigui el responsable de vetllar pel bon funcionament de l'activitat.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària

Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Explorar coneixements previs - Detectar necessitats d'aprenentatge - Fer sèries matemàtiques - Crear contes i històries encadenades - Repassar un tema treballat - Revisar diferents processos - Resoldre situacions de conflicte a l'aula
Observacions	Aquesta estructura es pot utilitzar en grups d'experts, en equips base i en composicions homogènies i heterogènies. Amb la finalitat d'aconseguir una participació equitativa per part de tots els alumnes, es pot establir un temps per a cada intervenció, per exemple, un minut per a cada alumne, cada cop que aquest hagi d'intervenir.

	FOLI GIRATORI
Descripció	Cada equip té un únic foli que compartiran entre tots els seus membres. Aquest foli passarà per cada alumne de l'equip amb la finalitat que tots ells puguin fer les seves aportacions, de manera que els alumnes s'aniran passant el foli segons l'ordre establert (normalment seguint la direcció de les agulles del rellotge) i cadascun d'aquests farà les aportacions escrites o dibuixades que convinguin segons el tipus d'activitat.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Explorar coneixements previs - Activar esquemes a partir dels coneixements previs - Realitzar esquemes o mapes conceptuals - Fer dibuixos i composicions artístiques en equip - Realitzar sèries numèriques, de dibuixos, etc. - Cercar solucions a situacions o conflictes d'aula - Crear històries encadenades
Observacions	És convenient que un dels membres de l'equip moderi les aportacions de tots els alumnes amb la finalitat d'evitar protagonismes i vetllar perquè es respecti el torn de participació. Tot i que el nom "Foli giratori" indiqui que el material base de l'estructura sigui un foli, aquesta es pot realitzar amb altres tipus de materials, com ara plastilina o fang. D'aquesta manera, a cada torn de participació, els alumnes anirien afegint una peça o part de la composició plàstica per fer una obra artística en equip.

	CAPS ENUMERATS
Descripció	Aquesta estructura es porta a terme després d'haver estat treballant alguna estona en equip per resoldre la situació d'aprenentatge proposada pel docent. Un cop ha passat el temps estipulat per donar resposta a la situació o problema proposat, s'assigna un número a cada alumne del grup classe i el docent diu un número a l'atzar. L'alumne que té assignat aquell número, explicarà a tota la classe quin és la resposta o solució acordada per tot el seu equip cooperatiu.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Resolució de problemes matemàtics - Resoldre qüestions que requereixin la recerca d'informació - Treballar fórmules matemàtiques
Observacions	Aquesta estructura és especialment aplicable a l'àmbit matemàtic. En cas que la resposta donada per l'alumne, el docent escollirà un altre número a l'atzar i l'alumne que el tingui assignat l'explicarà de nou, fent les correccions necessàries, si és el cas. <i>Consell pràctic:</i> el docent pot tenir una caixa o una bossa preparada amb tants papers enumerats com alumnes hi hagi al grup classe. Podeu realitzar diferents variacions d'aquesta estructura cooperativa. Per exemple, si una pregunta o problema matemàtic té diferents parts per desenvolupar, es pot proposar un número per a cadascuna d'aquestes parts i, per tant, ho resoldran diferents alumnes de diferents equips.

	TARGETES COOPERATIVES
Descripció	Aquesta estructura és una variació de la “mesa rodona”, que consisteix a repartir un nom determinat i igual de targetes a cada alumne, les quals els permetrà parlar durant un temps determinat. Quan un alumne hagi fet servir totes les targetes, ja no podrà tornar a intervenir.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Resoldre conflictes i situacions diverses a l'aula amb la finalitat d'aportar solucions - Fer sèries matemàtiques - Revisar un tema treballat - Elaborar històries encadenades
Observacions	Aquesta estructura està dissenyada sobretot per oferir la possibilitat de participació realment equitativa entre els alumnes, evitant així protagonismes per part d'alguns membres de l'equip, i poca participació per part d'alguns altres alumnes. Les targetes poden ser de diferents colors i tenir un color associat a un determinat temps de participació, com per exemple: - Targeta de color groc: 1 minut - Targeta de color blau: 30 segons - Targeta de color blanc: 2 minuts En aquest cas, caldrà que cada equip tingui un cronòmetre per assegurar que tots els membres participin segons el nom de targetes que tinguin. A més, és necessari que s'estableixi la figura d'un membre de l'equip que moderi el temps de participació.

	DISCUSSIÓ EN PARELLES
Descripció	El docent planteja una pregunta o situació-problema, i els membres de la parella hauran de fer una cerca d'informació en dues fonts diferents per trobar la solució. Per realitzar l'activitat, el docent establirà un temps determinat en funció de la complexitat de la tasca, i una vegada s'hagi fet la cerca d'informació en paral·lel, aquests hauran d'arribar a un consens sobre la solució, amb la finalitat d'explicar-la a tot el grup classe.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Qualsevol tasca o situació d'aprenentatge que requereix la cerca d'informació per donar resposta a la pregunta
Observacions	Quan els alumnes són més grans, a secundària, es poden plantejar dues perspectives per afrontar un problema, i que cada alumne faci una tanca sobre la perspectiva que tingui assignada per resoldre'l. Un cop feta la recerca, els membres de la parella contrastaran la informació que han trobat i s'explicaran la resposta corresponent a cada perspectiva. Després exposaran les dues respostes al grup classe.

	DIVISIÓ DE TASQUES
Descripció	Els alumnes hauran de donar resposta a la situació o el problema que proposi el docent. Perquè l'equip aconsegueixi la resposta, aquesta situació d'aprenentatge s'haurà de repartir a tantes parts com a alumnes tingui un grup. És a dir, la resposta a la situació-problema requerirà funcions diferents, com ara: la recerca per internet, descriure les possibles solucions, cercar informació en un llibre, fer un dibuix, etc. Es van fent rotacions de les funcions per períodes de temps breus dins la sessió, i quan tots els alumnes hagin passat per totes les funcions dues o tres vegades, es reuniran i posaran en comú les conclusions de les diferents tasques que els permetrà obtenir una resposta acordada i consensuada per tot l'equip. Finalment, el secretari de l'equip pot escriure la resposta final en una llibreta.
Etapas educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Resoldre un problema recollint dades i fent preguntes - Redactar una resposta de forma correcta - Resoldre totes les qüestions planificades a les funcions - Fer un dibuix o un esquema d'una situació problema per projectar la resposta - Realitzar operacions matemàtiques
Observacions	Quan els alumnes canvien de funció, deixen la tasca feta al lloc on es realitza cada funció, de tal manera que el company que continua la feina que l'altre ha iniciat, ha de revisar-la per fer la part que li toqui, de manera que si hi ha alguna cosa a comentar o rectificar, caldrà que parlin entre ells i arribin a un acord sobre com continuar la tasca.

	LA PLANTILLA TRENCADA
Descripció	La tasca es reparteix en quatre parts, de manera que quan els alumnes els ordenin i/o ajuntin, puguin aconseguir donar resposta a la pregunta. Aquestes diferents parts de la tasca poden ser textos retallats d'una breu història, parts d'un problema matemàtic que s'ha de resoldre, un trencaclosques amb tantes parts com membres tingui l'equip, parts d'un procés químic, etc.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Descobrir un dibuix mitjançant un puzzle - Realitzar una seqüència històrica - Ordenar diferents seqüències per elaborar una recepta - Ordenar una seqüència d'imatges d'un conte - Fer una línia del temps
Observacions	Aquesta estructura promou la interdependència positiva entre els alumnes, ja que cadascun d'aquests dependrà de les aportacions dels altres per poder completar la tasca en equip.

	TROBAR ALGÚ QUE SÀPIGA LA RESPOSTA
Descripció	Es reparteix una fitxa per a cada equip on hi hagi diferents preguntes sobre un tema treballat a l'aula. Els alumnes s'aniran passant la fitxa, llegiran les preguntes, i si saben la resposta, escriuran el seu nom al costat de la pregunta, sense escriure la resposta. Un cop tots els membres de l'equip hagin llegit els diferents preguntes, s'escollirà un moderador que coordinarà l'activitat per indicar, segons el nom que hi ha a les diferents preguntes, quin alumne donarà la resposta. D'aquesta manera, si tres alumnes han escrit el seu nom en una pregunta, respectant el torn de participació, tots tres exposaran i justificaran la resposta amb la finalitat d'arribar a un consens.
Etales educatives	Primària (cicle superior) Secundària
Observacions	Un cop tots els alumnes han escrit el seu nom a les preguntes que poden donar resposta, és interessant que es comenci per la pregunta que té menys alumnes que en saben la resposta, ja que probablement serà la més difícil o la que ha quedat menys assolida. I és continuarà amb els que tenen més alumnes que en saben la resposta, sempre oferint la possibilitat a tots els membres de l'equip de ser, en alguna pregunta, els primers a dir la seva resposta. Per comprovar si tots els alumnes i equips han respost correctament les diferents preguntes, es pot fer l'estructura caps enumerats en gran grup.

	1-2-4
Descripció	L'objectiu d'aquesta estructura és que tots els membres de l'equip puguin participar tant individualment com en parella i dins del seu equip. L'1 ens indica que la primera part de la tasca es realitzarà de forma individual. El 2 implica que una vegada s'ha fet la primera part de manera individual, ja es pot contrastar i consensuar la resposta amb la parella. El 4 ens indica que és el moment en què les dues parelles de l'equip contrastaran les seves opinions o respostes amb la finalitat d'aconseguir-ne una d'acordada entre els quatre membres de l'equip. En activitats enfocades a Ed. Primària i Secundària, es pot repartir un foli per a cada alumne, dividit en 3 parts, una per fer la tasca de manera individual, l'altra en parells, i la darrera en equip. En activitats enfocades a Ed. Infantil no cal tenir un foli, sinó que per exemple, el docent pot distribuir objectes de color vermell a l'aula (un per a cada alumne), dir-los que de manera individual els busquen, i que una vegada els trobin, contrastin la troballa amb la parella (dient: la pilota és de color vermell), i després la parella ho confirma, si és el cas. Seguidament els 4 membres de l'equip es reuneixen i cada alumne mostra l'objecte que ha trobat demanant a cada company d'equip si aquest és de color vermell. Quan tots els alumnes de l'equip han confirmat que cada objecte és de color vermell, aquests s'aixecaran i col·locaran aquests objectes dins la caixa de color vermell.
Etapas educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Explorar coneixements previs - Acordar una sèrie de normes d'aula - Revisar alguna pregunta o contingut
Observacions	Mitjançant aquesta estructura s'afavoreix la percepció de la importància de treballar en equip per part dels alumnes, ja que s'adonen que junts aconsegueixen resultats millors i més complets que de manera individual. S'oferirà un temps determinat per a cada moment de la realització de la tasca, en funció de la seva dificultat, i oferint més temps a mesura que s'incrementa el nombre d'alumnes. Finalment un portaveu de cada equip pot exposar la resposta acordada a tot el grup classe.

	2 - 2 - 4
Descripció	Aquesta estructura és semblant a l'1-2-4, tot i que es diferencia d'aquesta perquè no hi ha una part individual, i abans de compartir la resposta amb tot l'equip cooperatiu, es contrasta mitjançant la realització parcial de la tasca amb dues parelles. El docent proposa una situació o pregunta a l'equip. I cada alumne contrasta la seva opinió amb el company que té al costat durant el temps establert per treballar-la. Seguidament, es torna a contrastar l'opinió o la resposta amb el company d'equip que cada membre té al davant. I finalment, tots els membres de l'equip comparteixen els respostes i opinions per arribar a un acord.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Definir i acordar normes de l'equip o grup classe - Revisar alguna pregunta o contingut per consolidar el seu aprenentatge - Resoldre una situació d'aprenentatge o derivada d'alguna qüestió sorgida a l'aula
Observacions	Aquesta estructura promou la participació equitativa i la interacció entre els diferents membres de l'equip. Amb la finalitat d'evitar interferències, no s'aconsella dialogar de forma creuada a l'equip, ja que la distància entre alumnes és més gran i resulta complicat escoltar bé les aportacions de la parella.

	PARADA DE 3 MINUTS
Descripció	Quan el docent fa una explicació de diferents continguts al grup classe, de tant en tant, fa una breu parada de tres minuts amb la finalitat que cada equip cooperatiu pensi i reflexioni sobre el que s'ha explicat fins ara. Se'ls proposa que pensin tres preguntes sobre el tema en qüestió, ja que després, cada equip haurà de plantejar-ne una a tot el grup classe. Un cop han passat aquests minuts de reflexió, el portaveu de cada equip anirà plantejant una pregunta dels que han pensat. Es procurarà que algun portaveu dels altres equips pugui donar la resposta a la pregunta, i en cas contrari, serà el docent qui respondrà. Si algun equip té alguna pregunta que ja s'ha plantejat anteriorment, se la saltaran. Quan ja s'han plantejat totes les preguntes de cada equip, el docent continuarà amb l'explicació del tema fins que es torni a fer una nova parada de tres minuts.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Qualsevol explicació del tema que és treballi - Consolidar els aprenentatges i continguts concrets d'un tema - Promoure la motivació i la implicació en la reflexió dels diferents aprenentatges
Observacions	A cada parada es poden dedicar més o menys minuts en funció de la complexitat del tema que s'estigui treballant.

	MAPA CONCEPTUAL COOPERATIU
Descripció	Quan s'acabi de treballar un tema, cada equip pot preparar un mapa conceptual sobre el que s'ha treballat. El docent guiarà els alumnes a l'hora de decidir, en gran grup, quins són els apartats que s'hauran d'incloure al mapa conceptual. Dins de cada equip es repartiran les diferents parts del mapa, de manera que cada membre de l'equip haurà de fer la part que li ha tocat (de manera individual o per parelles). Una vegada tots els membres de l'equip hagin acabat la seva part, ho posaran en comú i si és necessari faran les rectificacions pertinents. Un cop hagin fet els canvis necessaris, el docent revisarà el mapa, i podran fer-ne una còpia per a cada membre de l'equip, que servirà com a material d'estudi.
Etapas educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Sintetitzar diferents continguts sobre un tema - Resumir un tema que servirà com a material d'estudi
Observacions	En funció del tema escollit i de les característiques del grup classe, es poden establir diferents formes de participació, és a dir, es podrà participar de manera individual o en parella, i una vegada finalitzada una part del mapa conceptual, cada parella o cada alumne pot revisar la part que ha fet un altre company, amb la finalitat de millorar-la, i finalment posar-la en comú. Segons l'edat i l'experiència del grup classe en la realització de mapes conceptuais, el docent pot preparar una plantilla amb un mapa conceptual buit, de manera que els alumnes ja sàpiguen la quantitat d'elements mínima que ha de contenir el mapa. Una variant del mapa conceptual cooperatiu pot ser el resum, esquema o infografia cooperativa. El procés de la tasca és el mateix, amb la diferència que no cal cercar la relació entre els diferents continguts treballats, sinó que només caldrà sintetitzar-los.

	LLAPIS AL MIG
Descripció	Per fer aquesta activitat serà necessari que cada alumne tingui una fitxa amb tantes preguntes o exercicis com membres hi hagi a l'equip (normalment uns quatre alumnes). Cada alumne es farà càrrec d'una pregunta: l'haurà de llegir en veu alta, assegurar-se que tots els companys hi participin i comprovar que tots han entès la resposta acordada.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Resoldre operacions matemàtiques - Respondre preguntes d'una comprensió lectora o de la part d'un tema treballat
Observacions	Per iniciar els alumnes en aquesta estructura cal que es comenci amb activitats curtes i dinàmiques, ja que caldrà fer diferents rondes i activitats en diferents moments per a què es vagin acostumant al seu funcionament. Un cop s'hagi acabat l'activitat amb el llapis al mig, el docent pot proposar fer l'estructura caps enumerats amb l'objectiu de comprovar si tots els alumnes dels diferents equips han de fer correctament les activitats.

	EL JOC DE LES PARAULES
Descripció	El docent escriu a la pissarra una sèrie de paraules clau relacionades amb un tema que ja s'està treballant o bé que ja s'ha treballat amb el grup classe. I cada equip cooperatiu haurà d'elaborar una frase amb cadascuna d'aquestes paraules clau i en relació amb el tema que s'està treballant o s'hi ha treballat. Les frases o idees que hagi construït cada equip es posaran en comú amb el grup classe i seran una síntesi del tema treballat.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Desenvolupar vocabulari - Desenvolupar les idees claus del tema que s'està treballant o s'ha treballat.
Observacions	Per a l'etapa d'Educació Infantil, aquesta estructura es pot dur a terme de forma oral i paraula clau a treballar. Un portaveu l'explicarà a tot el grup classe. Segons el tema que s'estigui treballant, les paraules clau podran ser les mateixes per a tots els equips, o cada equip podrà tenir una llista de paraules clau diferent. Aquesta estructura es pot combinar amb caps enumerats i amb la taula rodona.

	ELS QUATRE COSTATS
Descripció	L'aula es divideix en 2, 3 o 4 zones diferenciades i separades perquè l'alumnat es pugui desplaçar d'un lloc a l'altre. Cadascuna d'aquestes zones haurà de tenir un cartell o una etiqueta amb un número (1, 2, 3, 4), una lletra (A, B, C, D), o amb imatges i dibuixos. El docent repartirà un objecte, frase, imatge o paraula que tinguin relació i es corresponguin amb una de les zones on s'ha dividit l'aula. De manera individual, cada alumne haurà de cercar la zona a què pertany la targeta o objecte que li han donat. I una vegada cada alumne està a la zona corresponent, acorda amb la resta d'alumnes que també estan en aquella zona si tots hi estan relacionats, justificant-ho i decidint si s'hi quedin.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Revisar coneixements - Promoure la discussió en petit grup - Animar l'alumnat a conèixer-se - Percebre el que el grup classe pensa o sap
Observacions	Un cop cada alumne hagi trobat el costat o racó de l'aula al qual creu que pertany, haurà de justificar perquè pensa que ha d'estar en una zona i no una altra, arribant a un consens amb la resta de companys.

	LECTURA EN PARELLES
Descripció	Aquesta activitat comença repartint-se la mateixa lectura a cada alumne, i aquests la llegeixen de manera individual. Seguidament, per parelles, un alumne comença explicant el que recorda de la lectura, i una vegada aquest ha acabat, el segon membre de la parella fa el mateix tot ampliant l'explicació que ha fet el primer, aclarint conceptes i corregint-ho si és necessari. Un cop cada parella ha realitzat la tasca, una parella del grup classe explica la lectura a la resta i, si cal, aquests també amplien o corregeixen mitjançant la seva aportació.
Etapas educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Comprensió lectora de l'àmbit lingüístic - Lectura comprensiva de qualsevol àmbit
Observacions	S'aconsella començar a introduir aquesta estructura cooperativa amb lectures breus i de baixa complexitat, ja que la finalitat és promoure la participació àgil i dinàmica de tots els alumnes. Més endavant, una vegada els alumnes ja s'han acostumat a fer comprensions lectora mitjançant aquesta estructura cooperativa, es podrà anar incrementant la complexitat d'aquestes. En cas que es vulgui treballar una lectura llarga i complexa, es podrà anar realitzant l'estructura cooperativa dividint la lectura en diferents parts.

	LECTURA COMPARTIDA
Descripció	Es reparteix la mateixa lectura per a tots els alumnes del grup classe. I aquests es distribueixen en equips formats per 3 o 4 alumnes com a màxim. Un membre de l'equip va llegir el primer paràgraf, i els altres han d'estar molt atents, tot seguint la lectura en silenci. Un cop ha llegit el primer paràgraf, el següent company (seguint la direcció de les agulles del rellotge) haurà d'explicar el que ha llegit el primer, resumint-ho oralment. La resta de companys hauran d'acordar si el que s'ha resumit és correcte i si cal, ampliaran o corregiran l'aportació del seu company. El següent paràgraf llegirà l'alumne que ha fet el resum de la primera lectura, el del costat (que seria el tercer seguint la direcció de les agulles del rellotge) haurà de fer la síntesi oral i la resta de companys acordar si és correcte . I així successivament fins que s'hagi llegit tot el text.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Comprensió lectora de l'àmbit lingüístic - Lectures comprensives de qualsevol àmbit Mitjançant aquesta estructura es treballa: - Comprensió lectora - Expressió oral - Resum de continguts de la lectura - Síntesi o resum oral - Consens i crítica constructiva - Lectura en veu alta i lectura silenciosa - Escolta activa

Observacions	La primera vegada que es vulgui posar a la pràctica aquesta estructura cooperativa, s'aconsella fer-ho amb lectures breus, ja que la finalitat d'aquesta és promoure la participació, la interacció i la comprensió lectora de tots els alumnes. El més important és que els alumnes s'hi acostumin, i el professorat també. Consell pel professorat: Aquesta estructura requereix més temps que una comprensió lectora individual, però això és així perquè no només es treballa la lectura en veu alta, sinó també la lectura silenciosa, la seva síntesi, l'expressió oral i la comprensió.
--------------	--

	ENTREVISTA EN TRES PASSOS
Descripció	Aquesta estructura consisteix a treballar en equips cooperatius formats per quatre alumnes. Cada equip es distribueix en dues parelles per a què es puguin entrevistar. Un membre de la parella fa una sèrie de preguntes al seu company, sobre el tema proposat pel docent. El company respondrà les preguntes que sàpiga contestar, i l'entrevistador en prendrà nota del que contesta i de les preguntes que no sap contestar. Seguidament, s'intercanvien els rols, i se segueix el mateix procediment. Un cop les dues parelles de cada equip cooperatiu han fet les corresponents entrevistes, fan el mateix per parelles, amb la finalitat de complementar, millorar o corregir les seves aportacions inicials. Per finalitzar la tasca, un portaveu de cada equip explicarà al grup classe les respostes a les preguntes que s'han fet.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Explorar els coneixements previs - Fer un resum que inclou els diferents aspectes treballats sobre un tema - Prepareu-vos una prova d'avaluació final - Consolidar aprenentatges
Observacions	Abans d'iniciar la tasca, es poden acordar algunes paraules clau que s'han d'incloure a les preguntes que es faran durant l'entrevista. És convenient proposar un límit de temps per dur a terme les entrevistes per parelles, i les entrevistes finals a l'equip, amb la finalitat que tots els equips acaben al mateix temps per poder-ho posar en comú.

	ENTREVISTA EN GRUP
Descripció	En aquesta estructura cada membre de l'equip serà entrevistat per la resta de companys. El docent assigna un tema que ja s'ha treballat i que serà el mateix per a cada equip. Es decideix qui serà el primer alumne de cada equip que serà entrevistat, i aquest s'aixeca per a ser entrevistat pels seus companys, que li faran preguntes obertes o tancades en funció dels seus interessos. Un cop ha respost a les diferents preguntes que li ha fet el seu equip, aquest torna a seure i els companys li agraeixen les respostes. Per torns, es van aixecant la resta de membres de l'equip.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Repassar i consolidar aprenentatges - Fer una síntesi d'un tema treballat - Prepareu-vos per una prova d'avaluació final
Observacions	Amb l'objectiu que tots els entrevistadors facin preguntes a l'entrevistat, se'ls proposarà que cadascun d'aquests pensi el mateix nom de preguntes, d'aquesta manera s'evitaran protagonismes.

	CONEIXEM PARAULES JUNTS
Descripció	Amb targetes es reparteixen diferents paraules del vocabulari que es treballarà o que s'ha estat treballant. Cada membre de l'equip llegirà la paraula de la targeta i explicarà el significat. A cada targeta nova, començarà explicant el seu significat un alumne diferent, d'aquesta manera s'evitarà que sempre comenci l'alumne més participatiu, donant l'oportunitat de participació equitativa a tots els membres de l'equip. Es tracta que junts arribin a un consens sobre el significat de cada paraula. Un cop han fet el mateix amb totes les seves targetes, exposaran el significat de cada paraula al grup classe. Per fer aquesta explicació a la classe, es pot dur a terme l'estructura caps enumerats. En cas que hi hagi alguna paraula que no sigui coneguda per cap membre de l'equip, aquesta s'haurà de buscar al diccionari o preguntar a algun altre equip si coneixen el seu significat.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Treballar vocabulari nou - Consolidar vocabulari treballat
Observacions	Segons el nivell educatiu d'Educació Infantil, es podran fer servir targetes amb imatges, i construir frases amb les paraules descobertes per explicar-les a la resta del grup classe. També es pot jugar a classificar targetes segons el contingut de les imatges, i fer una frase amb totes les targetes que formen part d'una mateixa classificació, o bé ordenar-les alfabèticament.

	TAULA RÀPIDA
Descripció	Abans de començar la tasca, és preparin una sèrie de preguntes relacionades amb el tema que s'ha estat treballant a l'aula. I aquestes targetes seran les mateixes per a cada equip cooperatiu. Cada membre de l'equip haurà de dir la resposta a una de les preguntes que tindran assignades a l'equip. La resposta haurà de ser ràpida, de manera que si aquest primer alumne sap la resposta, la dirà i posarà la targeta al mig de la taula. En cas que no es sàpiga la resposta, aquest dirà "passo", i el següent company de l'equip haurà de respondre-la. En cas que algun membre de l'equip cregui que la resposta d'algun company no és correcta, agafa la targeta del mig de la taula, diu quin és la resposta correcta i s'iniciïn els cicles d'intervencions. Per finalitzar aquesta tasca de respostes ràpides, es pot fer l'estructura de caps enumerats per plantejar les respostes de cada targeta al grup classe.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Repassar els continguts treballats
Observacions	Com a repte, es pot proposar que, a la darrera ronda de respostes, tots els membres de l'equip responguin correctament a la pregunta, que pot ser una síntesi d'alguna pregunta realitzada durant el joc.

	CONSTRUCCIÓ D'UN PROBLEMA
Descripció	Es reparteix una operació matemàtica diferent per a cada equip, però igual per a tots els membres d'un mateix equip. Cada alumne, de manera individual, elaborarà un enunciat d'acord amb l'operació i una vegada tots els membres de l'equip l'han fet, el posaran en comú per decidir quin és l'enunciat que volen acordar com a equip, tot fent les ampliacions i correccions en cas necessari. Una vegada han acordat un enunciat pel problema matemàtic, de manera individual faran l'operació. Per finalitzar, un portaveu de cada equip exposarà el problema al grup classe, i tots els alumnes, de manera individual el resoldran i posaran en comú.
Etales educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Elaborar enunciats de problemes matemàtics - Resoldre problemes matemàtics
Observacions	Aquesta tasca també es pot fer repartint per a cada equip de l'aula la mateixa operació matemàtica. D'aquesta manera es poden contrastar diferents opcions pels enunciats dels problemes. A Educació Infantil, es pot iniciar aquesta estructura adaptant-la a l'etapa educativa, mitjançant targetes amb dibuixos, diferents recursos materials per jugar i elaborar enunciats de problemes.

	LA LÍNIA DEL TEMPS
Descripció	Es reparteixen diferents moments històrics, parts o seqüències d'un procés per a cada equip, i la mateixa quantitat de parts per a cada alumne. Els alumnes hauran d'ordenar les diferents parts, justificant l'elecció de cadascun d'aquests. Finalment, hauran d'explicar la seqüència realitzada a tot el grup classe.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Ordenar diferents processos, receptes, seqüències, etc. - Ordenar cronològicament diferents fets històrics
Observacions	Es procurarà que cada alumne, dins del seu equip, tingui la mateixa quantitat de parts de la seqüència que han d'elaborar. Quan cada equip posa en comú l'ordre que han acordat, cada alumne exposarà la seva part.

	LLANÇA UNA PREGUNTA
Descripció	Es fa una bola de paper per a cada equip, que serà la que els alumnes s'aniran passant a l'activitat cooperativa per respondre les diferents preguntes que aniran formulant. Cada vegada que la bola de paper és llençada a un company, aquest ha de respondre i passar la bola a un altre company mentre formula la pregunta següent.
Etapas educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Repassar continguts treballats de manera àgil i divertida - Practicar el càlcul mental ràpid
Observacions	Abans de començar l'activitat es poden repassar alguns continguts del tema treballat en gran grup o bé escriure a la pissarra algunes paraules clau relacionades amb el tema per integrar-los a les preguntes. Un cop s'han fet dues o tres partides dins de cada equip, es pot realitzar el mateix joc intercanviant els membres de diferents equips.

	EL NOMBRE
Descripció	S'enumera tots els alumnes del grup classe, i tot seguit es proposa una tasca o un problema a resoldre en un temps determinat. Cada equip haurà de fer la tasca o resoldre el problema, i cada membre de l'equip s'haurà d'assegurar que els companys ho saben fer. Un cop ha passat el temps acordat per a la realització de l'activitat, s'extreu un nom a l'atzar d'una bossa on hi haurà tants noms com alumnes hi hagi al grup classe. L'alumne/a que té el número que ha sortit haurà d'explicar a tot el grup classe la tasca que ha fet i indicar com ho ha fet.
Etapas educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Per a tot tipus d'activitats, com a resposta a una comprensió lectora, de resolució de problemes, de realització d'operacions, etc.
Observacions	Amb la finalitat que es generi interdependència positiva i responsabilitat individual i compartida dins de cada equip cooperatiu, s'indicarà als alumnes que se sumaran punts per a tots els membres de l'equip en cas que la resposta sigui correcta. D'aquesta manera, entre ells s'asseguraran que els seus companys ho saben fer i es desenvoluparà l'ajuda mútua.

	EL SAC DELS DUBTES
Descripció	Aquesta estructura consisteix en què cada membre de l'equip escrigui en una targeta o un tros de paper la dubte que tingui després d'haver estat treballant un tema determinat. En aquesta mateixa targeta també s'escriurà el nom de l'alumne/ai el de l'equip. A continuació, quan tots els alumnes ja han escrit la seva dubte o la qüestió que cal ampliar, l'exposen de manera individual a la resta de companys de l'equip. De manera que si algun company sap resoldre la qüestió que planteja un membre de l'equip, aquest ho pot fer. I tots aquests escriuen la resposta a la dubte en una llibreta. En cas que no hi hagi cap membre de l'equip que pugui donar resposta a la dubte, s'entregarà la targeta al docent o bé es col·locarà dins el sac o la caixa de dubtes. A la segona part de la sessió, el docent agafarà les dubtes que hi hagi dins el "sac de dubtes" i preguntarà a la resta d'equips del grup classe si la saben resoldre. En cas que cap altre equip pugui donar una resposta a la dubte, serà el docent qui farà l'explicació.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Resoldre dubtes i assegurar que s'han assolit els objectius.
Observacions	En algunes ocasions es pot acordar amb el grup classe que abans d'escriure una dubte, primer s'haurà de procurar resoldre'l amb els companys del cada equip cooperatiu, d'aquesta manera s'agilitzarà més la sessió.

	PREGUNTES ENCADENADES
Descripció	Després d'haver treballat un tema o una part d'aquest, és proposa a cada equip que pensi en una pregunta. Un cop tots els membres de l'equip hagin acordat la pregunta, el portaveu la plantejarà a l'equip que tingui al costat, seguint la direcció de les agulles del rellotge. Es deixarà el temps acordat amb els equips (segons la dificultat del tema treballat) per tal que arribin a un consens sobre la resposta a la pregunta que els hi ha formulat el portaveu de l'altre equip. Seguidament, els diferents portaveu de cada equip aniran amb l'equip que els hi ha demanat ajuda, i els explicaran la resposta consensuada. Abans de començar les “preguntes encadenades” es designaran dos portaveus per equip: un per fer la pregunta que han acordat entre tots, i l'altre per donar la resposta que han pensat entre tots. Si una pregunta ja ha estat plantejada amb anterioritat, no es pot repetir. Quan s'ha acabat la primera ronda, es deixa més temps per pensar noves preguntes. I es tornaran a fer preguntes encadenades, però en direcció contrària i establint el càrrec de nous portaveus a cada equip, d'aquesta manera es promou la participació.
Etapes educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Repassar els continguts d'un tema treballat
Observacions	En aquesta estructura cal recordar als alumnes que es coopera per repassar un tema, i que no es tracta de competir amb la resta d'equips.

	PING-PONG
Descripció	Es proposa un tema en què hi hagi moltes respostes o solucions, com ara fer llistats, descomposició de noms, etc. Per parelles, els alumnes comparteixen les diferents respostes de forma oral, com si es tractés de jugar a ping-pong, de manera que cada membre de la parella va exposant una resposta o solució segons si li toca a ell o al company, i tantes vegades com respostes hi hagin. Aquesta estructura es proposarà en activitats que es puguin fer en poc temps i que siguin dinàmiques per dur a terme.
Etapas educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta estructura és adequada per: - Fer un repàs de paraules clau d'un tema. - Enumerar diferents elements. - Exposar algun procediment. - Fer una pluja d'idees. - Comptar de 2 a 2, de 5 a 5, de 10 a 10. - Fer descomposició de noms. - Taules de multiplicar.
Observacions	En comptes de fer aquesta activitat per parelles, també es pot fer per equips o bé amb mig grup classe o tot el grup classe, de manera que es fan dos fils d'alumnes, els quals se situen drets, de cara els uns amb els altres, i van exposant de forma oral el que requereix la tasca. Per exemple, es poden dir les taules de multiplicar en gran grup. Perquè no es perdi el torn de cap alumne, i amb la finalitat que tots participin, es pot oferir algun artefacte (com una pilota o un micròfon) per a què se'l vagin passant segons el torn la participació. Una altra variable més adient per a Ed. Primària i Secundària consisteix a treballar per parelles, però escrivint les diferents respostes en una llibreta.

- TÈCNIQUES COOPERATIVES COMPLEXES

A diferència dels estructures cooperatives bàsiques, aquestes tècniques estan dissenyades per tal que els alumnes puguin treballar de manera cooperativa, fent una proposta didàctica més complexa que requereix més preparació i més sessions d'aprenentatge.

Així, les diferents tècniques cooperatives difereixen del treball tradicional en què aquest últim no està estructurat perquè hi hagi interacció i participació equitativa, sinó que s'assigna una tasca general (un treball en grup o un projecte) perquè es realitzi en grup, sense tenir compte el grau d'implicació de cada membre.

Per contra, les tècniques complexes estan dissenyades per evitar l'excessiu protagonisme d'alguns alumnes en la realització del projecte o treball en grup, i per facilitar la participació de tots els estudiants, afavorint el reconeixement de tots els membres de l'equip cooperatiu.

Es recomana que aquestes tècniques complexes s'implementin a mesura que l'alumnat estigui més familiaritzat amb el treball mitjançant equips cooperatius.

Tot seguit trobareu la descripció d'algunes d'aquestes tècniques.

	PUZLE D'ARONSON O GRUP D'EXPERTS
Descripció	Aquesta tècnica és especialment útil per treballar projectes els continguts dels quals es puguin fragmentar. El material i els continguts d'aprenentatge és fraccionat en tantes parts com membres tinguin els equips, de manera que cada un dels seus membres rep un encàrrec i un fragment de la informació que haurà de tenir tot l'equip. De manera individual, cada alumne prepararà part que li hagi estat assignada pel docent. Un cop estigui realitzat aquest primer pas -que podrà requerir 1 o 2 sessions segons la complexitat de la tasca i el nivell educatiu- tots els alumnes dels diferents equips que hagin estat treballant els mateixos continguts, s'agruparan i formaran el "grup d' experts". En aquesta segona fase de la tècnica s'intercanviarà la informació amb la finalitat de millorar les diferents aportacions individuals del grup d'experts. Un cop s'hagi contrastat la informació i s'hagi consensuat, cada expert tornarà al seu equip cooperatiu d'origen i explicarà als seus companys la part que ha preparat.
Etapas educatives	Infantil Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta tècnica és adequada per: - Fer projectes cooperatius
Observacions	Mitjançant aquesta tècnica cooperativa l'alumnat pren consciència de la importància del treball en equip, ja que es genera una responsabilitat individual cap als companys i afavoreix la participació activa i la interacció entre alumnes. Al segon pas, quan els membres de cada equip es reuneixen amb el grup d'experts, el contrast d'informació es pot realitzar a partir de l'estructura cooperativa 2-4, de manera que si hi ha molts experts, és possible avançar de manera més fluida.

	GRUPS D'INVESTIGACIÓ
Descripció	En aquesta tècnica els alumnes –dins del seu equip– trien segons les seves aptituds i els seus interessos diferents subtemes específics dins del tema que ha proposat el docent. Es planifica l'estudi de cada subtema, les tasques a realitzar i els procediments que s'utilitzaran per assolir els objectius proposats. Es desenvolupa el pla proposat, i el docent fa un seguiment de cada equip de treball. Quan cada alumne té la seva part realitzada, el professor la revisa i seguidament, en equip, els diferents membres fan una síntesi del treball realitzat per presentar-la al grup classe. Un cop han fet l'exposició, es plantegen preguntes i és responen les possibles dubtes i qüestions que hagin sorgit. Per acabar, cada equip podrà realitzar una avaluació dels companys i una autoavaluació.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta tècnica és adequada per: - Fer projectes amb diferents subtemes

	UN GIR A LA REUNIÓ
Descripció	Aquesta tècnica consisteix a desenvolupar un tema en equips cooperatius, de manera que aquest tema es pugui dividir en tants apartats com membres hi hagi a l'equip. El primer pas és distribuir les tasques que començarà a desenvolupar cada estudiant dins del seu equip. El docent assignarà un temps adequat a les diferents tasques, però tenint en compte que els alumnes no els acabessin. Quan hagin passat uns 20 o 30 minuts de recerca per internet, a manuals, llibres, etc. el docent indicarà que cada membre de l'equip deixi de realitzar la seva tasca per continuar la tasca que havia iniciat un altre company de l'equip. Entre ells, els alumnes s'hauran d'explicar per quin punt passaven en la realització de la tasca d'investigació perquè els companys els puguin continuar. D'aquesta manera, tots els membres d'un mateix equip realitzaran totes les tasques les vegades que sigui necessari, segons la temporització programada.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta tècnica és adequada per: - Treballar un projecte o un tema amb diferents apartats amb l'objectiu que tots els membres d'un equip contribueixin a assolir l'objectiu comú.
Observacions	Aquesta tècnica afavoreix la interacció entre els membres d'un mateix equip i el consens al producte final i les modificacions acordades. Sempre que un alumne vulgui modificar una part que ha desenvolupat un company, aquest ho haurà de justificar i s'hauran de posar d'acord.

	TÈCNICA TGT
Descripció	En equips reduïts i heterogenis, els alumnes s'han de preparar el material objecte d'estudi, de manera que s'assegurin que tots els membres de l'equip sabran respondre diferents qüestions relacionades amb el tema. Un cop s'ha treballat la primera fase de la tècnica, es formaran grups de tres o quatre membres que hauran de ser de diferents equips base. Començarà el joc, quan el docent reparteixi un joc de targetes o fitxes amb les preguntes relacionades amb el que han estudiat i els fulls amb les respostes per a cada pregunta. Aquestes targetes i les fulls de respostes estaran de cap avall, de manera que cada alumne, per torns, n'agafarà una, la llegirà i la contestarà o escriurà en una llibreta. En cas que algun alumne no en sàpiga la resposta, tornarà a deixar la targeta a sota de la resta perquè la pugui contestar un altre membre del grup. El joc s'acabarà una vegada hagin contestat totes les preguntes, i guanyarà l'alumne que tingui més targetes.
Etales educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta tècnica és adequada per: - Repassar continguts de manera lúdica
Observacions	L'alumne que tingui més targetes obtindrà 6 punts pel seu equip base. El que quedi segon obtindrà 5 punts, el tercer 2 punts i el quart 1 punt. Si hi ha empats es repartiran els punts. Finalment, guanyarà l'equip base que hagi obtingut més punts durant el joc.

	PEER TUTORING
Descripció	Aquesta tècnica es basa en col·laboració que un alumne ofereix un company d'equip que hagi formulat una demanda d'ajuda. Es tracta d'una tècnica en parelles d'alumnes, un dels quals farà el paper de tutor i l'altre d'alumne i és treballarà quan un alumne necessiti suport i ajuda dins del seu equip. La seqüència a seguir a l'aplicació d'aquesta tècnica pot ser la següent: - Fase de preparació: selecció dels alumnes tutors. - Disseny de les sessions de tutoria. - L'alumne tutor es prepara la sessió a través del material disponible. - Formació de parells. - Inici de la sessió. - Manteniment de la implicació dels alumnes tutors a través de reunions formals.
Etapas educatives	Primària Secundària
Aplicació	L'aplicació didàctica d'aquesta tècnica és adequada per: - Resoldre dubtes - Atendre la diversitat mitjançant recursos propis de l'aula
Observacions	Aquesta tècnica és útil per contribuir a millorar el procés d'aprenentatge de tots els alumnes. Els alumnes tutors milloraran el seu propi aprenentatge i desenvoluparan actituds cooperatives i habilitats socials. I els alumnes que tinguin dubtes tindran la possibilitat de compartir-los entre iguals, de manera que la gestió serà més propera i personalitzada. També és significativa pels alumnes més introvertits o que no volen exposar les seves dubtes en gran grup, de manera que entre iguals l'ambient serà més proper.

CONCLUSIÓ

L'aprenentatge cooperatiu s'ha consolidat com una metodologia educativa fonamental a l'ensenyament modern, destacant-se per la seva capacitat per fomentar habilitats interpersonals, millorar el rendiment acadèmic, promoure la inclusió i la diversitat, i preparar els estudiants per als reptes del món laboral. A través de la interacció constant i el treball conjunt, els estudiants no només aconsegueixen un aprenentatge més profund, sinó que desenvolupen competències essencials per al creixement personal i social, així com per a la comunicació, la resolució de problemes i la millora de l'empatia.

Tot i això, l'èxit de l'aprenentatge cooperatiu depèn en gran mesura de la implementació adequada dels seus principis i estratègies. La formació de grups heterogenis, l'establiment de rols clars dins dels equips i la promoció de la interdependència positiva són elements clau que han de ser planificats amb cura. A més, encara que l'aprenentatge cooperatiu ofereix nombrosos avantatges, la seva integració efectiva al sistema educatiu requereix canvis en l'estructura escolar, més flexibilitat curricular i una visió pedagògica que valori la col·laboració per sobre de la competència individual.

En conclusió, l'aprenentatge cooperatiu no constitueix només una eina pedagògica poderosa per al desenvolupament acadèmic, sinó també un mitjà per formar individus amb habilitats socials, emocionals i de treball en equip, essencials per al món de segle XXI.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Johson, D.W. Johson, R.T. y Holubec, E.J. (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Editorial Paidós.
- Pujolàs, P. (2009). La calidad en los equipos de aprendizaje cooperativo. Algunas consideraciones para el cálculo del grado de cooperatividad. *Revista de Educación*, 349, 225-239.
- Molina, S. (2003). *Educación especial. Bases metateóricas e investigadoras*. Ariel.
- Temprado, M. (2009). Ventajas del aprendizaje cooperativo para la socialización de los alumnos con necesidades educativas especiales. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, vol. 23, núm. 2, pp. 137-150.

L'aprenentatge cooperatiu ha emergit com una de les metodologies més rellevants a l'educació actual, destacant-se per la seva capacitat per transformar la dinàmica d'ensenyament- aprenentatge en un procés més interactiu i col·laboratiu.

A diferència dels enfocaments tradicionals centrats en l'aprenentatge individual, l'aprenentatge cooperatiu promou la interacció entre els estudiants i fomenta el treball en equip per assolir objectius comuns. Aquesta metodologia no afavoreix només el rendiment acadèmic, sinó que també contribueix al desenvolupament d'habilitats psicoemocionals.

En un món globalitzat i divers, l'educació enfronta el desafiament de preparar els estudiants per a un entorn laboral i social que exigeix capacitat d'adaptació, col·laboració i creativitat. En aquest context, l'aprenentatge cooperatiu ofereix una alternativa eficaç al model educatiu convencional, ja que en fomenta la inclusió, el respecte a la diversitat i la construcció de coneixements de manera compartida. A través de la creació de grups heterogenis, on els alumnes es recolzen mútuament en la consecució de les seves metes, es potencia tant l'aprenentatge individual com el col·lectiu, millorant no només els resultats acadèmics sinó també l'autoestima i la confiança dels estudiants.

Aquest treball aborda els fonaments, l'evolució històrica i els principis clau de l'aprenentatge cooperatiu, així com les estratègies i tècniques més eficaces per implementar-les a les aules. A través d'una anàlisi detallada, es vol destacar els avantatges i reptes que implica adoptar aquesta metodologia, així com reflexionar sobre el seu impacte en la formació integral dels nens i nenes.

